

تیریز شهر زیالی ها

www.ketab.ir

علی کارگر، میر رسول حسینی اقدم صوفیانی

و محمد مرتضی فند

کارگر، علی، ۱۳۶۵ -

تبریز شهر زیبایی ها/ علی کارگر و میر رسول حسینی اقدم صوفیانی و محمد مرتضی وند.

عنوان و نام پدیدآور

تبریز: انتشارات مائده، ۱۳۹۸.

مشخصات نشر

۲۵۴ ص.: مصور (رنگی).

مشخصات ظاهری

۴۰۰۰۰ ریال: ۹۷۸-۶۰۰-۸۵۵۸-۲۰-۰۰

شابک

وضعیت فهرست نویسی فیبا

تبریز

موضوع

(Tabriz Iran)

موضوع

تبریز -- تاریخ

موضوع

Tabriz (Iran) -- History

موضوع

تبریز -- آثار تاریخی

موضوع

Tabriz (Iran) -- Antiquities

موضوع

شناسه افزوده

مرتضی وند، عزیز، ۱۳۶۱ -

رده بندی کنگره

۸۲۰۷ / ۴۶۲ ک/ب

رده بندی دیویی

۹۵۵/۳۲۲۲

شماره کتابشناسی ملی

۵۶۳۳۴۸۷

مائده

تبریز شهر زیبایی ها

نویسندگان: علی کارگر، میر رسول حسینی اقدم و محمد مرتضی وند

ناشر: انتشارات مائده، تبریز

طراح جلد و صفحه آرایی: مهدیه حنیفی

چاپ و صحافی: اعظم - تبریز

نویت چاپ اول: بهار ۱۳۹۸ / شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۴۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۵۵۸-۲۰-۰۰

مراکز پخش:

۱. تبریز، آخر مارالان، کوی دانشگاه، ۱۰ متری اول، پلاک ۱۰

۲. تبریز، خیابان طالقانی، کتابفروشی دریا، روبروی مصلاي امام خميني (ره)

تلفن: ۳۵۴۴۲۴۸۸ - ۰۴۱ همراه: ۹۱۴۳۱۳۴۴۸۷

پست الکترونیکی: dm_safaei@yahoo.com

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱
فصل اول: تبریز در منظر تاریخ	
اسم آن (تبریز).....	۶
تبریز از نظر جهانگردان.....	۱۲
اوصاف تبریز.....	۱۵
اقلیم و آب‌وهوای شهر تبریز.....	۱۷
فصل دوم: موقعیت جغرافیایی و اقلیمی شهر تبریز	
موقعیت جغرافیایی و اقلیمی شهر تبریز.....	۲۱
فصل سوم: گردشگری	
تاریخچه گردشگری:.....	۲۵
انواع گردشگری.....	۲۷
فصل چهارم: سوغات و اغذیه شهر تبریز	
سوغات و اغذیه شهر تبریز.....	۳۵
فصل پنجم: هنرهای سنتی و صنایع دستی	
هنرهای سنتی و صنایع دستی.....	۳۹
قالی‌بافی.....	۳۹
رفوگری (مرمت قالی).....	۴۰
ورنی بافی.....	۴۱
گلیم‌بافی.....	۴۲
جاجیم بافی.....	۴۳
چاپ کلاقه ای (باتیک).....	۴۴
ابریشم‌بافی.....	۴۵
بافتنی‌های دستی.....	۴۶
سوزن‌دوزی هنری.....	۴۷
سرمه‌دوزی.....	۴۸
تذهیب.....	۴۹
نگارگری.....	۴۹

۵۰.....	میناکاری
۵۱.....	طراحی نقش
۵۲.....	نقاشی روی چرم
۵۳.....	سفالگری (خاک سفید)
۵۴.....	نقاشی روی سفال
۵۵.....	معرق کاری
۵۵.....	کاشی هفت رنگ
۵۶.....	صنایع دستی سنگی (سنگ تراشی)
۵۷.....	حجاری سنتی
۵۷.....	انگشتر ساز
۵۸.....	حکاکی روی بره
۵۹.....	نقره کوبی
۵۹.....	مسگری
۶۰.....	بیکر تراشی
۶۱.....	همجوشی شیشه
۶۱.....	لباس های محلی
۶۲.....	گچ بری
۶۳.....	سبذافی

فصل ششم: مراکز خرید شهر تبریز

۶۷.....	مراکز خرید شهر تبریز
	فصل هفتم: تبریز شهر اوازها
۷۱.....	۱- نخستین چاپخانه در تبریز:
۷۱.....	۲- کتب خارجی نخستین بار در تبریز ترجمه شدند:
۷۲.....	۳- آخوندزاده نویسنده نخستین رمان ایرانی:
۷۲.....	۴- تبریز گاهواره ادبیات کودکان
۷۳.....	۵- تبریز مبتکر روزنامه نگاری ملی
۷۳.....	۶- زنوزی تبریزی مؤلف نخستین دایره المعارف
۷۴.....	۷- تبریز زادگاه شعر نو و نقد ادبی
۷۵.....	۸- نخستین نمایشنامه و تئاتر در تبریز شکل گرفت
۷۶.....	۱۰- اولین دانشکده پرستاری و مامائی در تبریز تأسیس شده است
۷۷.....	۱۱- دکتر حمید نطقی پدر روابط عمومی نوین ایران

۱۲- کلنل محمدتقی خان پسیان اولین هوانورد ایران.....	۷۸
۱۴- تبریز کانون ایجاد ضراب‌خانه ماشینی و انتشار اسکناس.....	۷۹
۱۵- تبریز نخستین شهر ایران بود که صاحب تلفن شد.....	۷۹
۱۶- تبریز مهد برپائی نخستین انجمن زنان.....	۷۹
۱۷- بلدیة تبریز نخستین شهرداری ایران.....	۸۰
۱۸- نظمیه تبریز نخستین پلیس مردمی.....	۸۱
۱۹- تبریز کانون احداث اولین مهمانخانه در ایران.....	۸۲
۲۰- رشدیه تبریزی پدر آموزش و پرورش نوین ایران.....	۸۲
۲۱- جبار باغچه بان مؤسس نخستین مدرسه کر و لال‌ها.....	۸۳
۲۲- ابوالقاسم فیوضت مکر تأسیس نخستین کودکستان در ایران.....	۸۴
۲۳- تأسیس نخستین پایگاه لرزه‌نگاری در تبریز.....	۸۵
۲۴- تبریز نخستین شهر ایران که صاحب سینما شد.....	۸۵
۲۵- نخستین کتابخانه عمومی در تبریز تأسیس شده است.....	۸۶
فصل هشتم: هتل‌ها و مراکز اقامتی تبریز	
هتل‌ها و مراکز اقامتی تبریز.....	۹۱
فصل نهم: شاه‌ها و شورای شهر تبریز	
صائب تبریزی.....	۹۹
خاقانی.....	۱۰۰
شهریار (محمدحسین بهجت تبریزی).....	۱۰۰
پروین اعتصامی.....	۱۰۹
فصل دهم: ویژگی‌های مناطق سرد و کوهستانی	
جهت‌گیری بناها در اقلیم سرد.....	۱۱۳
مصارف مصرفی در ابنیه مناطق کوهستانی.....	۱۱۴
تأثیر اقلیم در شکل‌پذیری خانه‌های سنتی تبریز.....	۱۱۶
فصل یازدهم: خانه‌های تاریخی تبریز	
خانه امیرنظام گروسی.....	۱۲۳
خانه مشروطه.....	۱۲۴
خانه بهنام.....	۱۲۵
خانه قدکی.....	۱۲۶
خانه گنج‌های زاده.....	۱۲۷
خانه حیدر زاده.....	۱۲۸

۱۲۹.....	خانه سلماسی.....
۱۳۱.....	خانه مجتهدی.....
۱۳۲.....	خانه کمپانی.....
۱۳۳.....	خانه لاله ای ها.....
۱۳۴.....	خانه علوی.....
۱۳۶.....	خانه بلور چیان.....
۱۳۷.....	خانه حریری.....
۱۳۸.....	خانه نعمت زاده (وتدین).....
۱۳۹.....	خانه ثقة الاسلام تبریزی.....
۱۴۰.....	خانه سرخانی.....
۱۴۱.....	خانه حاج شح.....
۱۴۲.....	خانه رستگار.....
۱۴۳.....	خانه دکتر صحتی.....
۱۴۵.....	خانه دکتر اردوبادی.....
۱۴۶.....	خانه شربت اوغلی / کمپانی.....
۱۴۷.....	خانه صلح جو.....
۱۴۸.....	خانه شیخ محمد خیابانی.....
۱۴۹.....	خانه ستارخان.....
۱۵۰.....	خانه پروین اعتصامی.....
۱۵۱.....	خانه ختایی.....
۱۵۳.....	خانه کوچه مشکیان.....
۱۵۳.....	خانه معبودی.....

فصل دوازدهم: موزه‌های تاریخی شهر تبریز

۱۵۷.....	تعریف موزه.....
۱۵۷.....	پیشینه موزه‌داری در جهان.....
۱۵۹.....	طبقه‌بندی موزه‌ها.....
۱۵۹.....	شورای بین‌المللی موزه‌ها (ICOM).....
۱۶۰.....	پیشینه موزه‌داری در ایران.....
۱۶۰.....	پیشینه موزه‌داری در تبریز.....
۱۶۱.....	تشکیل نخستین موزه در تبریز.....
۱۶۱.....	موزه آذربایجان.....

۱۶۵.....	موزه ادبی استاد شهریار.....
۱۶۶.....	موزه تاریخ طبیعی.....
۱۶۸.....	موزه مشروطه.....
۱۷۰.....	موزه قرآن و کتابت.....
۱۷۲.....	موزه سنجش.....
۱۷۳.....	موزه دانشگاه علوم پزشکی.....
۱۷۵.....	موزه مردم‌شناسی جنوب سهند.....
۱۷۷.....	موزه قاجار.....
۱۷۹.....	موزه عصر آهن.....
۱۸۰.....	موزه شهر و شهرداری.....
۱۸۲.....	موزه محرم.....
۱۸۳.....	موزه آرامنه تبریز.....

فصل سیزدهم: کلیساهای شهر تبریز

۱۸۷.....	کلیسای آدونتیستها.....
۱۸۸.....	کلیسای آرامنه.....
۱۸۸.....	کلیسای سرکیس مقدس.....
۱۸۹.....	کلیسای شوغاگات مقدس.....
۱۹۰.....	کلیسای مریم مقدس.....
۱۹۲.....	کلیسای خلیفه‌گری آرامنه.....
۱۹۳.....	کلیسای پروتسانها.....
۱۹۴.....	کلیسای کاتولیک.....

فصل چهاردهم: عمارات شهر تبریز

۱۹۹.....	استخر شاه.....
۲۰۰.....	عمارت باغشمال.....
۲۰۱.....	باغ صاحب آباد.....
۲۰۲.....	باغ صفا.....
۲۰۳.....	ربع رشیدی.....
۲۰۴.....	شمس‌العماره.....
۲۰۵.....	هشت بهشت.....

فصل پانزدهم: مساجد شهر تبریز

۲۰۹.....	مسجد استاد و شاگرد.....
----------	-------------------------

۲۱۰.....	مسجد خاله اوغلی.....
۲۱۰.....	مسجد امام جمعه.....
۲۱۱.....	مسجد تاج‌الدین علیشاه.....
۲۱۲.....	مسجد ثقه الاسلام.....
۲۱۳.....	مسجد جامع.....
۲۱۴.....	مسجد حجت الاسلام.....
۲۱۵.....	مسجد شاهزاده.....
۲۱۶.....	مسجد شاه طهماسب.....
۲۱۷.....	مسجد مجتهد.....
۲۱۸.....	مسجد ملا.....

فصل شانزدهم: زیارتگاه‌های تبریز (امامزاده‌ها)

۲۲۱.....	امامزاده جمال.....
۲۲۱.....	بقعه سید ابراهیم (سنگ بسم‌الله).....
۲۲۲.....	بقعه سید حمزه.....
۲۲۳.....	بقعه سید عبدالله.....
۲۲۳.....	بقعه صاحب‌الامر.....

فصل هفدهم: مکان‌های تفریحی و تفریحی شهر تبریز

۲۲۷.....	روستای کندوان.....
۲۲۸.....	مقبره الشعراء.....
۲۲۸.....	پارک ائل‌گلی.....
۲۲۹.....	دره لیقوان.....
۲۳۰.....	قلعه بابک.....

فصل هجدهم: موسیقی آذربایجان

۲۳۷.....	موسیقی.....
۲۳۷.....	موغام.....
۲۳۸.....	تأثیرات روحی و روانی «موغام».....
۲۴۱.....	منابع.....

تاریخ هر کشور و گذشته هر قوم و ملتی، سرمایه ارزشمند و گران بهایی است که می‌توان با پاس داشت و گامیداشت آن، حلقه‌های اتصال نسل‌ها را به یکدیگر پر دوام‌تر نمود و به آن افتخار کرد. هر ملتی که تاریخ خود را چه زشت و چه زیبا، به یاد فراموشی بسپارد، در حقیقت برای خود هیچ‌هریتی قائل نیست و چه در عرصه رقابت با ملل دیگر، نخواهد توانست شناسنامه قابل عرضه‌ای ارائه کند و در پیگی فرهنگ و تمدن خویش را مطرح نماید؛ و تمام حوادث و اتفاقات و آثار و ابنیه‌ای که در ارتباط با تاریخ یک ملت است می‌بایست به دقت حفاظت و نگهداری شده و در حافظه تاریخی تمام انسانها ثبت و ضبط شود چراکه همه این موارد چه آن‌هایی که گویای تلخ‌ترین روزگاران و منورترین چهره‌های تاریخی یک جامعه بوده و چه آن‌هایی که خاطره‌ای شیرین و به یاد ماندنی برای حادثات ملت‌ها را به ارمغان آورده است. همه و همه، بخشی از مجموعه تاریخ آن ملت محسوب می‌شوند که برای پند و عبرت و یا الگو گرفتن برای ساختن آینده‌ای بهتر می‌بایست موردتوجه جدی مسئولان و روشنفکران و هنرمندان قرار گیرد.

تبریز به علت داشتن صدها خانه تاریخی زیبا در دل خود به‌عنوان شهر خانه‌های قاجاری لقب گرفته است؛ و دارای آثار ارزشمند متعدد تاریخی است که عموماً مسئولین شهری، مسئولین امر قرارگرفته و گاه سایه سنگین سیاست و سیاسی‌کاری‌های غیر کارشناسی و غیر مسئولانه، باعث نابودی و یا بی‌ارزشی آثار گران‌قدر تاریخی در آن شده است که نمونه بارز آن موضوع مسجد ارک تبریز هست که باوجود قدمتی چند صد ساله همچنان اسیر ندانم‌کاری‌ها و بی‌توجهی‌ها و سیاسی‌کاری‌های مسئولان هست. تماشای این ویرانی‌ها که حاوی پیام ویرانی افکار بلند برخی مسئولان استان هست، آن چنان غم‌انگیز و ملال‌آور است که روح در کالبد آدمی را بی‌اختیار به تلاطم می‌اندازد. در حالی که یکی از عوامل جذب گردشگر و توسعه صنعت گردشگری، وجود آثار و بناهای تاریخی است، ولی در شهر تاریخی تبریز در سال‌های اخیر، روند تخریب این‌گونه بناها شتاب زیادی به خود گرفته است. خانه تاریخی کلکته چی و

گنجینه ای زاده و انصارین و خانه‌های تاریخی واقع در بیلانکوه از جمله این خانه‌ها شاهد بر این حوادث غم انگیز است. در شهر تبریز ۴۱۲ خانه قدیمی وجود دارد که بیشتر آن‌ها در مالکیت خصوصی است و سازمان میراث فرهنگی و حفظ آثار ملی برای جلوگیری از تخریب و بازسازی آن‌ها را به ثبت ملی درآورده است. برخی از این خانه‌ها همچون خانه بهنام و خانه قدکی که اکنون دانشکده هنر اسلامی و معماری در آنجا واقع است، خانه علوی (خانه سفال تبریز) و خانه مشروطه، با تلاش‌های سازمان میراث فرهنگی و گردشگری به موزه و مکان‌های دیدنی علمی تبدیل شده است، اما برخی از آن‌ها همچون خانه گنجینه ای زاده که در میان مردم به خانه ظهرابی معروف بود چندی پیش در عرض چند ساعت تخریب شده و نابود شد.

www.ketab.ir